

ger på disse hovedændringer og bygger i øvrigt i det væsentlige på arbejdsgruppens øvrige anbefalinger.

Hovedforslag

Formålsbeskrivelser

Forslaget indebærer en præcisering af lovens overordnede formål samt en formålsbeskrivelse gældende for henholdsvis folkeoplysende voksenundervisning og frivilligt foreningsarbejde. Formålsbeskrivelserne skal give initiativtagerne, kommunalbestyrelserne og folkeoplysningsudvalgene pejlemærker for lokalt på et alment og kvalificeret grundlag at kunne diskutere, definere og afgrænse den støtteberettigende folkeoplysende virksomhed efter loven.

Fra kreds- til foreningsbegreb

Forslaget indfører et foreningsbegreb som den organisatoriske ramme for folkeoplysende virksomhed efter loven. Foreningsbegrebet afløser den gældende lovs kredsbe- greb.

Der er i processen med udarbejdelse af lovforslaget blevet peget på, at de værdier, der ligger i folkeoplysningsbegrebet, er tættere forbundet med de værdier, der ligger i foreningsbegrebet end i det nuværende kredsbe- greb.

Med foreningsbegrebet signaleres der, at forenings- formen betragtes som et særligt værdifuldt udgangs- punkt for det folkeoplysende arbejde og bygger på de- mokratiske processer, hvor helhedstækning, toleran- ce og deltagelse er i centrum.

Foreningsbegrebet med bl.a. krav om en ansvarlig bestyrelse og en formålsbestemmelse med folkeoplysn- ing som overordnet formål opstiller nogle rammer, som i kombination med de foreslåede formålsbestem- melser vil give brugere og administratorer bedre ar- bejdsredskaber for afgrænsning af folkeoplysende virksomhed efter loven, end det nuværende kredsbe- greb gør.

»Øremærkning« af tilskud til øget satsning på fælles- skabet og det værdibaserede i den folkeoplysende voksenundervisning

Forslaget medfører en øget satsning på fællesskabet og det værdibaserede i den folkeoplysende voksenun- dervisning. Der foreslås derfor indført en ordning, hvorefter 10 pct. af det årlige tilskud, som den enkelte voksenundervisende forening modtager, skal anvendes til virksomhed med samfundsbetonet og helheds- orienteret oplysning, der ligger ud over den traditionelle undervisning. Formålet er at understøtte ønsket om at gøre væsentlige emner, der har interesse for fæl-

lesskabet, til samtalestof mellem mennesker. Virk- somheden skal henvende sig til et bredt udsnit af be- folkningen og skal være debatskabende. Tilskuddet kan afregnes på andre udgiftstyper end lærerløn. Val- get af emner og metoder foretages af foreningen bag den folkeoplysende voksenundervisning med ud- gangspunkt i foreningens formål. Aktiviteten vil bl.a. kunne være debataftener, hvor der oplyses og debatteres om væsentlige emner, der f.eks. har betydning lo- kalt.

Start- og udviklingspulje

Forslaget medfører en ændring af den eksisterende mindst 5 pct. forsøgs- og udviklingspulje, der i forsla- get omdannes til en start- og udviklingspulje. Formå- let med den eksisterende pulje er at sikre en rumme- lighed, der giver mulighed for, at forskellige organisa- tionsformer kan påvirke og udfordre hinanden og for- andre sig i et dynamisk samspil. Fornyelsen sikres i den gældende lov gennem tilskud til nye initiativer, til udviklingsarbejde, til folkeoplysende tilbud til børn og unge, som ikke tiltrækkes af øvrige tilbud, til sam- lingssteder med folkeoplysning som hovedformål og til virksomhed af tværgående karakter. Mindst 5 pct. puljen er fælles for folkeoplysningsområdet, og folke- oplysningsudvalget fordeler den. Folkeoplysningens mange initiativer mødes hermed i et fælles forum, hvor erfaringer m.m. bliver delt og diskuteret, og hvor fornyelsen også kan diskuteres i forhold til den lokale fritidspolitik.

Puljen omdannes i lovforslaget til en start- og ud- viklingspulje for også at kunne omfatte helt nye fore- ninger. Samtidig er der mulighed for, at folkeoplysn- ingsudvalget kan fravige kravet om foreningsdannelse for tilskud givet efter denne pulje.

Andre forslag - forenklinger

Derudover vil forslaget i overensstemmelse med ar- bejdsgruppens anbefalinger medføre, at tilskudssyste- met og de mellemkommunale udligninger forenkles. Tilskudsbestemmelserne i detailform fremgår ikke af lovforslaget. Tilskudsmodellen for det frivillige fore- ningsområde vil blive fastsat af kommunalbestyrelsen ud fra lokale forhold, mens tilskudsmodellen for folkeoplysende voksenundervisning vil fremgå af en model, som undervisningsministeren får hjemmel til at fastsætte i en bekendtgørelse.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen afgør, om der skal vælges tilforordnede til folkeoplysningsudvalget. Det skal i øvrigt tilstræbes, at der er en balance i sam- mensætning af udvalget mellem lovens to områder, dog således at folkeoplysningsudvalget skal afspejle